

Любов
Загоровська

ТАБОРОВІ ДІТТИ

Львів
Видавництво Старого Лева
2024

УДК 94(477)
3-14

Любов Загоровська

З-14 Таборові діти [Текст] : Любов Загоровська. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2024. — 480 с.

ISBN 978-966-448-299-5

У книзі «Таборові діти» зібрано свідчення людей, які в дитячому віці зазнали репресій радянської каральної системи. Це розповіді тодішніх дітей про те, як їх під дулами автоматів забирали з дому, про досвід перебування в тюрмах, про важку дорогу на сибірські морози в товарних вагонах, про життя в бараках чи спецінтернатах, про виживання в нелюдських умовах заслання. Ці свідчення варто прочитати, щоб знати, як ставилася радянська влада до дітей, яких оголосила «ворогами народу».

УДК 94(477)

© Любов Загоровська, текст, 2024

© Іван Кипібіда, дизайн
обкладинки, 2024

© Видавництво Старого Лева, 2024

ISBN 978-966-448-299-5

Усі права застережено

ЗМІСТ

- [13] Любов Загоровська. Таборові діти України
- [16] **Віра Петрик:**
«Мені маленькій там, у вагоні, волоссячко
примерзало до стінки поїзда»
- [25] **Володимира Заячківська:**
«За роботу мама одержувала пів кілограма хліба
на день»
- [34] **Олексій Попович:**
«Сидів у тюрмі, коли мав одинадцять років»
- [39] **Радослава Прийма:**
«Було таке, як концтабір: великий барак, нари»
- [48] **Іван Павликівський:**
«Вагон малий, а їхало сімдесят двоє людей, і кожен
мав якісь клунки»
- [52] **Марія Вацеба:**
«Дід сказав: "Ти зірку червону носити не будеш"»
- [57] **Надія Забіроніна:**
«Наш був вагон дванадцятий. Ніколи не забуду»
- [71] **Степан Хлопик:**
«Мама не мала в що мене запеленати, то подерла
татову сорочку»
- [76] **Микола Бунь:**
«Тринадцять років ми відбули за ціну чорно-білого
телевізора»
- [80] **Анна Крицун:**
«У вагоні мертві з живими їхали»
- [86] **Дмитро Гавриляк:**
«Як хтось з людей кине хліб у наш натовп, то стріляли
над головами»

- [92] **Олександра Рибак:**
«Води там людям не давали, люди пухли з голоду»
- [101] **Ореслава Хомик:**
«У стрийка були вирвані литки. На ньому навчали вівчарок»
- [105] **Михайло Скалецький:**
«Не йдеш у колгосп, то їдеш на Сибір»
- [116] **Орися Качинська:**
«Дітей у тайзі оставляли, прив'язували десь»
- [122] **Олександра Рожило:**
«Насильно завели нас в баню, бо в голові робилося вже не знати що»
- [130] **Ольга Дрищук:**
«Москалі прийшли в онучах, кирзаках, куфайках, з матами-перематами, і принесли нам культуру»
- [136] **Михайло Лазаренко:**
«Нас дуже мучили ці паразити, блощиці і таргани. Їх була маса»
- [139] **Євгенія Єфімович:**
«Ми збирали суніці і цим харчувалися»
- [141] **Роман Сміжак:**
«Я вже був посинів у вагоні, уже всі думали, що я вмеру»
- [145] **Олена Струтинська:**
«Взяли з хати вагітну жінку, і вона вродила дитину в тюрмі»
- [149] **Марта Клічук:**
«Ми тата такого хворого везли прямо на вереті»
- [157] **Олександра Кашуба:**
«Ми всі були рахітики, мали страшенно великі животи, ноги колесом»
- [175] **Анна Мозолюк:**
«Я росла в тюремній камері, там і вчилася ходити»
- [185] **Ольга Воянська:**
«Тато мені: "Хоч ти вернися до України!"»

- [193] **Володимир Йосифів:**
«Сказали, що у нас є вибір: відказатися від Бога»
- [199] **Віра Бублинська:**
«Мені так шкода було ту ляльку віддавати,
але було встидно не дати»
- [209] **Анна Бабак:**
«Усі ходили працювати в тайгу, чоловіки зрізали
дерева, жінки обрізали сучки»
- [217] **Олена Дропченко:**
«Молоденька папороть має смак гриба»
- [222] **Марія Чаплигіна:**
«Ніякого сорому не було, люди скидали сорочки
і так шукали воші»
- [231] **Ярослава Неволіна:**
«Тільки Бог мене врятував, бо такі маленькі діти
не виживали»
- [238] **Зеновій Салецький:**
«З мамою дозволяли зустрічатися раз на тиждень
чи раз на два тижні»
- [246] **Олександра Цюпка:**
«Мама в гумачки кидала мерзлу бульбу,
що нею худобу годували, і несла нам»
- [253] **Напалія Кулієвич:**
«Мені було десять років, і я усвідомлювала,
що мене виписали додому померати»
- [266] **Ірина Пелех:**
«Я довгий час не могла розказувати, як то було
на Сибіру»
- [279] **Ольга Грудзева:**
«Ці бараки називалися “зона”. Ми жили в зоні»
- [295] **Микола Гаврилюк:**
«І землю, пам’ятаю, їли, і траву. Моя молодша сестра
Віра стала така опухша вся і зелена»
- [302] **Марія Іванова:**
«У поїзді чиясь дитина дуже плакала, то конвоїри
взяли її за ніжки і викинули в ліс»

- [307] **Олександра Гасяк:**
«Мама вагітна, а конвоїри кричали:
“Быстрее! Быстрее!”»
- [318] **Марта Лендюк:**
«Сестра вижила лише тому, що доїдала за хворою
на скарлатину»
- [326] **Борислава Шуль:**
«Нам звільнили колишні конюшні і там поселили»
- [334] **Лариса Чайка:**
«Я тисну хлібину до себе, бо мама і брат з голоду
помруть»
- [339] **Ганна Іванцова:**
«Я плакала, дуже боялася, що мені коси відріжуть»
- [347] **Ірина Авраменко:**
«Мамі на допитах пальці заклали в одвірок
і притиснули, їй запихали голки під нігті»
- [358] **Дем'ян Чернець:**
«Коли по нас з мамою і сестрою приїхали,
мені було п'ять років»
- [364] **Марія Горошко:**
«Люди у вагоні зливали чай у посудину,
щоб нас маленьких покупати»
- [367] **Стефанія Левко:**
«На плечах сушили пеленки, щоб потім дитину
загорнути»
- [373] **Богдан Барилко:**
«Шакали як бачили свіжі могили, зразу виривали
із землі тіла, роздирали і з'їдали»
- [376] **Степан Смачило:**
«Я у шість років два тижні просидів в камері-
одиночці»
- [384] **Володимир Лупиніс:**
«Я хоч мав шість років, але пам'ятаю все, як нині»
- [388] **Парасковія Волос:**
«У товарняку нам давали пити воду у бочці
з-під солярки»

- [393] **Марія Штефуряк:**
«Бандеровские щенки! Бандеровские щенки!» –
отак казали на нас»
- [400] **Параска Джуряк:**
«Людам, що там жили, сказали, що везуть “бандерів”,
які їдять своїх дітей»
- [409] **Домна Білак і Євгенія Гарбузова:**
«Наш тато з голоду помер. Свою пайку дітям віддавав»
- [417] **Іван Анич:**
«На людину припадав такий шматочок хліба, як
сірникова коробка»
- [426] **Марія Жуківська:**
«Ні одна жінка не боролася за життя так, як боролася
моя мама»
- [440] **Ірина Лашевська:**
«Ми йдемо зі школи, хлопці в нас каміння кидають,
кричать: “бандеровці”»
- [448] **Володимир Покидко:**
«Мамі часто снився той самий сон: закривавлений
танк з п'ятикутною зіркою»
- [454] **Володимир Нетіпанчук:**
«Ми пробули в тюрмі вісім місяців, там мама
від катувань зійшла з розуму»
- [456] **Дмитро Стефанюк:**
«З третього класу треба було йти робити в колгосп»
- [459] **Марія Пополітова:**
«Людей вивезли, село знищили, навіть криниці
позакидували сміттям»
- [462] **Ольга Каратніцька:**
«Тато косив по коліна у воді. А там п'явки
прилипали до ніг, і рани робилися»
- [468] **Євгенія Бутрин:**
«Я за виховательку трималася і кричала:
“Ты не моя мать!”»
- [472] Примітки

